

Partimotion

Motion till riksdagen 2016/17:1077

av **Jan Björklund m.fl. (L)**

Tillsammans i Europa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kraftfullare rättighetsmekanism och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för en gemensam flyktingpolitik i EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste delta aktivt i arbetet med energiunionen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa Nord Stream 2 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder och förslag inom ramen för EU:s utrikespolitik och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tydlig europeisk hållning gentemot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s finanspakt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s bankunion och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör lansera ett tjänsteiniciativ i EU och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för ett effektivt europeiskt klimatarbete och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att stärka det rättsliga samarbetet i Europa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Europas historia är grunden för Europas framtid. Ett tätt samarbete är den främsta garanten för fred, demokrati och ökat välbefinnande. Vi vill mer med Europa. Vi vill driva unionen framåt – det är lösningen på framtidens stora utmaningar. Det gör Sverige rikare och vår omvärld tryggare.

Men det europeiska samarbetet och Sveriges roll i det står vid ett vägsäl. Efter folkomröstningen i Storbritannien vädrar EU-fientliga krafter runt om i Europa morgonluft. De vill bryta ned det samarbete som genom årtionden mödosamt har byggts upp.

För Sverige innebär omröstningen i Storbritannien på kort sikt att vi förlorar en viktig bundsförvant i strävan efter en stärkt konkurrenskraft, global handel och en fri inre marknad i EU. På längre sikt handlar det om att vi blir alltmer ensamma utanför eurosamarbetet. Storbritannien har delvis varit en garant för att länder på utsidan av valutasamarbetet inte tappar för mycket i inflytande och påverkan.

När EU-samarbetet prövas är det avgörande att partier och krafter orkar stå upp för en konstruktiv och positiv bild av vad unionen uppnår i dag och vad den kan uppnå i framtiden. Liberalernas linje är tydlig: vi vill se ett fördjupat samarbete – även när andra tvekar. Vårt mål är liksom tidigare att Sverige när förutsättningar föreligger fullt ut ska delta i eurosamarbetet. Vi står helhjärtat bakom en ambitiös handelspolitik som öppnar exportmarknader för våra företag och sänker priserna för våra konsumenter. Vi vill föra TTIP i mål. Vi tvekar inte om att Europas stater behöver mer samarbete.

Vi vill att Sverige står starkare i ett starkare EU. Tillsammans i Europa kan vi ordna jobben, rädda klimatet, möta brotten och stå trygga i en orolig omvärld.

Stärk medborgarnas grundläggande rättigheter

Att respektera Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna är ett grundläggande krav för att bli medlem i EU. Den nya europeiska utrikestjänsten arbetar varje dag runt om i världen för att stärka de mänskliga rättigheterna. Samtidigt är EU sämre på att följa upp och garantera utvecklingen av de mänskliga rättigheterna i de länder som redan är medlemmar. EU är en avgörande aktör för att lyfta stater till rättsstater, men ett EU-medlemskap i sig är ingen garant för att de grundläggande fri- och rättigheterna alltid respekteras.

EU saknar idag effektiva verktyg för att motverka brott mot de mänskliga rättigheterna när de begås av medlemsstaterna själva. Sverige bör driva på för att det skyndsamt skapas en MR-mekanism som innebär tydliga konsekvenser för de medlemsstater som inte garanterar eller själva begår brott mot medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter.

Vi vill ge kommissionen möjlighet att dra ett medlemsland inför EU-domstolen för brott mot de grundläggande värderingar som listas i artikel 2 i Lissabonfördraget. Kommissionen ska kunna föreslå kännbara sanktioner, i form av exempelvis frysning av EU-stöd eller använda möjligheten att dra in rösträtten i rådet. Priset ska vara högt för den som bryter mot unionens grundläggande värderingar, precis som det i dag är mot den som trotsar unionens ekonomiska regelverk.

Ett första steg mot den sanktionsmöjlighet vi vill se skulle vara att Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter årligen publicerar en lägesbedömning av fri- och rättigheterna i varje medlemsstat. En sådan bedömning skulle exempelvis kunna rapportera om utvecklingen i Polen och Ungern vad gäller repressiva flyktinglagar, pressfriheten och domstolsväsendets oberoende.

Möt migrationskrisen

Vi lever i en tid med omfattande flyktingströmmar. Mer än 60 miljoner människor är på flykt undan krig, konflikter och förföljelse. För Liberalerna är det självklart att Sverige och Europa ska stå upp för en human flyktingpolitik.

Alltför få länder i världen tar sitt humanitära ansvar för att hjälpa människor på flykt. Och det är tydligt att EU:s asylsystem är helt otillräckligt. Ett fåtal EU-länder har under de gångna åren tvingats axla hela ansvaret för Europas flyktingmottagande. Nu behöver Europa komma vidare. Gemensamt fattade beslut om en jämnare fördelning av asylsökande mellan medlemsländerna måste respekteras. Länder som Grekland och Italien behöver fortsatt få stöd för att på ett humant sätt kunna ta hand om dem som flyr.

Det gemensamma ansvaret behöver återupprättas och stärkas. Alla EU-länder har ett ansvar att värna asylrätten. Det behövs fler lagliga vägar till EU parallellt med en fungerande bevakning och hantering av EU:s yttre gräns, och en värdig politik för att återföra personer som inte har asylskäl och därmed saknar rätt att stanna i Europa.

EU:s utrikespolitik

EU:s röst i världen är som starkast när budskapet är gemensamt. Alltför ofta har EU:s agerande på den internationella scenen upplevts som splittrat och svagt. Nu bör unionen eftersträva en mer samordnad och gemensam utrikespolitik. Mer medel från EU:s budget bör tilldelas EU:s utrikestjänst.

Liberalerna vill att reformvillighet ska premieras i EU:s grannskapspolitik och politik mot omvärlden. Samarbetet ska delas in i tydliga kategorier, där reformvilliga länder premieras. Det innebär att en högre och mer ambitiös reformtakt avseende demokrati och mänskliga rättigheter ska resultera i generösare villkor i samarbetet med EU. De länder som inskränker sina medborgares rättigheter ska kraftigt fördömas och får en brantare uppförsbacke i relationerna med EU. Det gäller exempelvis Turkiet, vars brott mot de mänskliga rättigheterna blir alltmer allvarliga. Erdoganregimen urholkar demokratin, fängslar journalister och tystar olikänkande. Utvecklingen är oacceptabel för ett land som aspirerar på EU-medlemskap.

EU bör också på bred front använda så kallade demokratistödsmissioner som stöttar genomförandet av fria, öppna och rättvisa val i länder som är i demokratisk transition.

Stå upp mot Ryssland

Det får aldrig accepteras att gränser i Europa flyttas med våld. Rysslands annektering av Krim och fortsatta hybridkrigföring i östra Ukraina är en grov kränkning av folkrätten och utmanar grunderna för den europeiska säkerhetsordningen. Sanktionerna mot Ryssland ska fortsätta till dess Ukrainas internationellt erkända gränser återupprättas.

Rysslands allt mer aggressiva beteende måste mötas brett. EU ska stödja Ukraina politiskt och ekonomiskt, samt verka för en långsiktigt fredlig lösning som respekterar landets självständighet och territoriella integritet. Dörren för ett framtida EU-medlemskap, då landet lever upp till kraven på nya EU-medlemmar, ska lämnas öppen.

EU:s energiunion måste fullföljas för att långsiktigt minska beroendet av rysk gas. Sverige bör bland annat inom EU arbeta för att motverka att den ryska gasledningen Nord Stream II dras i Östersjön. EU ska fortsätta verka för att Ryssland inte släpps in i det internationella energiorganet eller OECD.

Gå med i finanspakten

EU har mött kriser förr. Unionens svar på finanskrisen var bland annat ett starkare ekonomisk-politiskt ramverk genom den så kallade finanspakten. Finanspakten går längre än tillväxt- och stabilitetspakten som ännu ligger som grundplatta. Bland annat ställs krav på lägre budgetunderskott för länder med större skulder, snabbare nedamorteringar av skulder över en viss nivå och att det finanspolitiska regelverket inte bara följs utan görs till nationell lag. Sverige har i teknisk mening ratificerat finanspakten, men är inte bundet att följa den. Länder vid sidan av eurozonen måste själva förklara att de tänker följa och vill följas upp enligt det tuffare regelverket. Så har Danmark, Bulgarien och Rumänien gjort. I Sverige motsatte sig bland annat Socialdemokraterna och Centerpartiet ett sådant steg.

Sverige bör ansluta sig till finanspakten. Att en överenskommelse om överskottsmålet och det finanspolitiska regelverket just slutits ändrar inte att den långsiktiga ambitionen måste vara att vi i alla delar ställer lika höga krav på oss själva som vi ställer på andra.

Om Storbritannien lämnar EU kommer finanspaktens regelverk att träffa länder som sammantaget står för 90 procent av EU:s BNP. Särskilt eftersom vi på de allra flesta punkter redan lever upp till eller på egen hand gått längre än paktens faktiska krav, bör Sverige inte stå utanför. Att fullt ut ingå i finanspakten skulle främst, i jämförelse med i Sverige gällande regler, innebära en tydligare förbindelse att snabbare korrigera tillfälliga större underskott och att överskottsmålet inte bara ska ta sikte på regeringens budgetproposition utan också på riksdagens budgetbeslut.

Gå med i bankunionen

Bankunionen innebär bland annat en gemensam tillsyn av de största bankerna och ett gemensamt ingripande, med medel ur en gemensam och redan upprättad fond, om banker går omkull. Arbete pågår för en gemensam europeisk insättningsgaranti.

Den europeiska fasen av finanskrisen utbröt i stor utsträckning på grund av misskötta banker. När oron i banksektorn ökade steg riskerna i, och räntorna för, de medlemsstater som behövde lägga mångmiljardbelopp på att rädda sina banker. Till slut steg räntorna så mycket att flera medlemsstater såg som enda utväg att söka nödlån hos bland annat EU.

Sverige och Storbritannien är de enda två medlemsländerna som helt står utanför bankunionen. När Storbritannien nu sannolikt lämnar ökar kostnaden för oss ytterligare. Sverige bör gå med i bankunionen. Det skulle minska riskerna i vår banksektor, i förlängningen i våra egna offentliga finanser, och bidra till att Sverige tar ansvar för att förebygga nästa europeiska finanskris. Sverige bör kraftfullt verka för att den europeiska insättningsgarantin kommer på plats och likaså arbeta för att EBA, den europeiska bankmyndigheten, som nu behöver flytta från London, i stället placeras i Stockholm.

Lansera ett tjänsteinitiativ

De fyra friheterna – fri rörlighet för människor, varor, kapital och tjänster – är grunden för EU och den inre marknaden. Ändå kvarstår det stora utmaningar. Inte minst gäller det tjänsters rörlighet över gränserna mellan medlemsstaterna.

Beräkningar visar att om medlemsstaterna fullt ut skulle genomföra den lagstiftning som redan finns på plats för att öka rörligheten av tjänster, skulle EU:s BNP kunna stiga med över 2 000 miljarder kronor. Trots det sker framstegen alldeles för långsamt. Det handlar exempelvis om att (i enlighet med bland annat det kompletterande yrkeskvalifikationsdirektivet) ömsesidigt erkänna varandras nationella yrkesauktoriseringar eller -registreringar, underlätta för andra EU-medborgare att få tillträde till dem, och avskaffa onödiga särregleringar. Även om det för traditionellt reglerade yrken i offentlig sektor inte alltid går att harmonisera regelverket kan stora framsteg ändå göras i de totalt över 800 yrken som i dag är reglerade i en eller flera medlemsstater. Det handlar också om att avskaffa möjligheten för kommuner eller regioner att stoppa utländska aktörer. Det handlar vidare om att värna utstationeringsdirektivet och underlätta i stället för att försvåra för entreprenörer att bedriva verksamhet i andra medlemsstater.

Sverige bör lansera ett tjänsteinstitutiv för att samla medlemsstater bakom ambitionen att fullt ut skapa en inre marknad för tjänster. Liberalerna beklagar att regeringen tvärtom i stället bedriver ett omfattande arbete för att försvaga utstationeringsdirektivet. Socialdemokraterna har inte gett något klart besked angående om man fortfarande vill se ett socialt protokoll där den fria rörligheten för arbetstagare och entreprenörer underställs de nationella fackens makt.

Möt klimatkrisen med en europeisk koldioxidskatt

Europa måste gå före om världen ska klara klimatkrisen. Att en union som kan driva på i internationella förhandlingar och ta ansvar för samordning av klimatpolitiken här hemma finns på plats har en avgörande betydelse. År 2005 lanserade EU världens största handelssystem för utsläppsrätter för växthusgaser. Även om systemet idag täcker över 11 000 industrier i 31 länder når det bara cirka 45 procent av EU:s samlade utsläpp av växthusgaser. Majoriteten av alla utsläpp träffas därför inte. Liberalerna föreslår att ett gemensamt ramverk sätts upp för en koldioxidbeskattning av den del som inte träffas av utsläppshandeln. Det rör sig bland annat om utsläpp från transportsektorn. Tillsammans bör vi inom EU komma överens om en gemensam miniminivå för koldioxidbeskattningen. Vi vill också utveckla en global utsläppsmarknad och ett globalt pris på koldioxidutsläpp.

Vi vill också att EU enas om ett klimatmål där utsläppen ska minska med sammantaget 50 procent till år 2030 i stället för den ambitionsnivå på 40 procent som den nuvarande svenska regeringen har. Vi vill att 40 procentenheter ska uppnås internt inom EU, under förutsättning att det sker genom en kostnadseffektiv fördelning mellan EU:s medlemsländer. De resterande 10 procentenheterna ska ske via internationella mekanismer såsom CDM (clean development mechanism) och JI (joint implementation) i samband med att andra utvecklade länder tar sin andel av utsläppsminskningarna. Sverige och EU har en skyldighet mot utvecklingsländerna att bidra till deras klimatanpassning och utsläppsminskningar. Det ger positiva effekter för hållbar utveckling, inte minst genom tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad, och det ökar möjligheterna att nå klimatmålen på ett kostnadseffektivt sätt.

Stärk det rättsliga samarbetet – inför ett europeiskt FBI, en europeisk åklagare och stärk de gemensamma underrättelseinsatserna

Vi föreslår att ett europeiskt FBI inrättas. EU:s polismyndighet Europol har 900 anställda och EU drygt 500 miljoner invånare. Det ska jämföras med FBI som har 35 000 anställda i ett USA med drygt 320 miljoner invånare. Europol måste stärkas och ges operativa befogenheter. Bland annat bör Europols förmåga att bistå de nationella underrättelsemyndigheterna med analys och samordning öka.

En europeisk åklagare med möjlighet att samordna utredningar i olika länder gällande grov gränsöverskridande brottslighet som människohandel, penningtvätt och narkotikasmuggling ska införas.

Jan Björklund (L)

Christer Nylander (L)

Tina Ackeoft (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Roger Haddad (L)

Nina Lundström (L)

Birgitta Ohlsson (L)

Mathias Sundin (L)

Maria Weimer (L)

Allan Widman (L)

Said Abdu (L)

Maria Arnholm (L)

Bengt Eliasson (L)

Robert Hannah (L)

Fredrik Malm (L)

Mats Persson (L)

Lars Tysklind (L)

Barbro Westerholm (L)

Christina Örnebjär (L)